

Direktiv om tillämpning av omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt för vissa varor och tjänster

Finansdepartementet

2017-01-23

Dokumentbeteckning

KOM (2016) 811

Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt vad gäller tillfällig tillämpning av ett allmänt förfarande för omvänd betalningsskyldighet på leveranser av varor och tjänster över ett visst tröskelvärde.

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 21 december 2016 ett förslag om tillfällig tillämpning av generell omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt. Förslaget innebär att en medlemsstat, efter beslut av kommissionen, får tillämpa omvänd skattskyldighet, d.v.s. att köparen är skattskyldig i stället för säljaren, på inhemska leveranser av varor och tillhandahållanden av tjänster som överstiger 10 000 euro per faktura. Vissa andra krav måste också vara uppfyllda, bl.a. att den aktuella medlemsstaten har ett mervärdesskattegap på minst 5 procentenheter över gemenskapens medianvärde för mervärdesskattegapet och att medlemsstaten har en karusellbedrägerinivå på mer än 25 procent inom sitt totala mervärdesskattegap. Vidare ska medlemsstaten konstatera att inga andra kontrollåtgärder är tillräckliga för att bekämpa dessa bedrägerier. Det finns dessutom en möjlighet för en medlemsstat, att under vissa förutsättningar, införa omvänd skattskyldighet om den delar gräns med en medlemsstat som inför omvänd skattskyldighet. Åtgärden är tidsbegränsad till den 30 juni 2022. Syftet med förslaget är att förhindra mervärdesskattebedrägerier.

Det är angeläget att bekämpa mervärdesskattebedrägerier. Omvänd skattskyldighet är en åtgärd som kan användas för att motverka bedrägerier. Regeringen stödjer dock inte en generell omvänd skattskyldighet, eftersom

omvänd skattskyldighet ökar den administrativa bördan för företagen, minskar förutsebarheten och strider mot principen att mervärdesskatten är en flerledsskatt. Regeringen är därför också tveksam till en utökad tillämpning av omvänd skattskyldighet. Ett förslag om utökad omvänd skattskyldighet måste vara begränsat till omfattning och i tid.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Omvänd skattskyldighet innebär att köparen är skattskyldig för mervärdesskatten i stället för, som i normalfallet, säljaren. Säljaren redovisar inte mervärdesskatt på fakturan, utan det är i stället köparen som redovisar och betalar in mervärdesskatt på varan eller tjänsten till staten. Därmed får säljaren inte tillgång till något mervärdesskattebelopp. Köparen har dock i normalfallet också full avdragsrätt för den ingående mervärdesskatten. I praktiken betalas mervärdesskatten alltså in först i det sista ledet. Enligt mervärdesskattedirektivet finns möjlighet att tillämpa omvänd skattskyldighet inom vissa sektorer som är särskilt utsatta för mervärdesskattebedrägerier, exempelvis vid handel med viss elektronik, utsläppsätter för växthusgaser och handel med visst skrot.

Kommissionen presenterade förslaget den 21 december 2016.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens förslag innebär en ändring av rådets direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet).

Förslaget innebär i huvudsak att medlemsstaterna efter tillstånd av kommissionen får möjlighet att införa omvänd skattskyldighet för alla inhemska leveranser av varor och tillhandahållanden av tjänster som överstiger 10 000 euro per faktura under förutsättning att följande tre krav uppfylls:

- den aktuella medlemsstaten har ett mervärdesskattegap på minst 5 procentenheter över gemenskapens medianvärde för mervärdesskattegapet,
- den aktuella medlemsstaten har en karusellbedrägerinivå inom sitt totala mervärdesskattegap på mer än 25 procent, och
- den aktuella medlemsstaten har konstaterat att andra kontrollåtgärder inte är tillräckliga för att bekämpa karusellbedrägerierna.

Det finns dessutom en möjlighet för en medlemsstat att införa omvänd skattskyldighet om den har en gemensam gräns med en medlemsstat som har

fått tillstånd att tillämpa omvänd skattskyldighet och följande två krav är uppfyllda:

2016/17:FPM57

- det kan konstateras att det finns en avsevärd risk för att bedrägerierna flyttar till denna medlemsstat till följd av att den andra medlemsstaten fått tillstånd att tillämpa omvänd skattskyldighet, och
- det kan konstateras att andra kontrollåtgärder inte är tillräckliga för att bekämpa bedrägerierna.

Åtgärden är tidsbegränsad till den 30 juni 2022.

Om tillämpningen av omvänd skattskyldighet innebär en avsevärd negativ inverkan på den inre marknaden ska kommissionen upphäva alla beslut om att tillåta en medlemsstat att tillämpa generell omvänd skattskyldighet.

Förslaget påverkar inte den möjlighet som redan finns i mervärdesskattedirektivet att tillämpa omvänd skattskyldighet inom vissa sektorer.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

I Sverige tillämpas omvänd skattskyldighet vid handel med visst skrot, handel med utsläppsrätter och på byggtjänster.

Förslaget innebär att det under vissa förutsättningar blir möjligt att införa omvänd skattskyldighet för alla inhemska leveranser av varor och tillhandahållanden av tjänster som överstiger 10 000 euro, om vissa andra krav är uppfyllda. Sverige har ett litet mervärdesskattgap och tillhör därför inte de medlemsstater som skulle kunna införa reglerna av det skälet. Det skulle dock kunna bli aktuellt att införa reglerna om ett land som Sverige delar gräns med utnyttjar möjligheten och detta leder till en avsevärd risk för att bedrägerierna flyttar till Sverige, om inga andra åtgärder är tillräckliga för att bekämpa bedrägerierna. Om Sverige skulle införa omvänd skattskyldighet påverkar det mervärdesskattelagens (1994:200) regler om skattskyldighet. Förslagen kan även påverka andra regler i mervärdesskattelagen, t.ex. reglerna om fakturering, samt reglerna om redovisning och deklaration i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Kommissionen har gjort en konsekvensanalys. I analysen konstateras att företagens administrativa kostnader förväntas öka på kort och lång sikt i de medlemsstater som inför åtgärden. Om företagen är aktiva både i medlemsstater som tillämpar undantaget och medlemsstater som tillämpar de vanliga reglerna kommer de att behöva tillämpa olika regler. Vidare konstateras att karusellbedrägerierna kan förväntas minska på kort sikt, men att nya former av bedrägerier kan utvecklas om inte tillräckliga kontrollåtgärder införs. Kommissionen anser slutligen att det är svårt att bedöma vilken effekt åtgärden får på lång sikt när det gäller bedrägerier.

Regeringen instämmer i kommissionens bedömning när det gäller den administrativa bördan för företagen. De närmare budgetära konsekvenserna har inte analyserats, men syftet med åtgärden är dock att minska bedrägerierna och på så sätt öka medlemsstaternas intäkter och därigenom också EU:s intäkter (egna medel). Som kommissionen påpekar är det dock svårt att veta vilken effekt åtgärden får på lång sikt.

Vidare kan medlemsstaterna genom förslaget komma att ha olika regler för beskattning av likadana varor och tjänster. Detta minskar den harmonisering av beskattningen som mervärdesskattedirektivet syftar till och som bidrar till den fria rörligheten av varor och tjänster inom unionen.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Det är angeläget att bekämpa mervärdesskattebedrägerier. Omvänd skattskyldighet är en åtgärd som kan användas för att motverka bedrägerier. Regeringen stödjer dock inte en generell omvänd skattskyldighet, eftersom omvänd skattskyldighet ökar den administrativa bördan för företagen, minskar förutsebarheten och strider mot principen att mervärdesskatten är en flerledsskatt. Regeringen är därför också tveksam till en utökad tillämpning av omvänd skattskyldighet. Ett förslag om utökad omvänd skattskyldighet måste vara begränsat till omfattning och i tid.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Tjeckien och Österrike har efterfrågat ett förslag om utökad omvänd skattskyldighet. De har tidigare, tillsammans med Bulgarien och Slovakien, ansökt om att få införa omvänd skattskyldighet för leveranser av varor och tillhandahållande av tjänster över 10 000 euro (s.k. artikel 395-undantag), som kommissionen dock inte gick vidare med.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

Förslaget remitterades i januari 2017. Remisstiden går ut den 10 februari 2017. Några synpunkter har ännu inte inkommit.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Enligt artikel 113 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska rådet genom enhälligt beslut på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén anta bestämmelser om harmonisering av bl.a. omsättningsskatter för att säkerställa att den inre marknaden fungerar.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Kommissionen konstaterar att det krävs en ändring av mervärdesskattedirektivet för att en medlemsstat ska kunna införa en generell omvänd skattskyldighet och att det fortfarande är medlemsstaterna själva som bestämmer om de vill utnyttja möjligheten till att införa omvänd skattskyldighet om kraven därför är uppfyllda. Kommissionen anser även att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Kommissionen konstaterar att åtgärden är såväl tillfällig som frivillig för medlemsstaterna och därför proportionerlig med syftet att bekämpa mervärdesskattebedrägerier i vissa medlemsstater som inte har den administrativa förmågan att effektivt bekämpa sådana bedrägerier eller ställs inför starkt ökade mervärdesskattebedrägerier. Regeringen instämmer i bedömningen att förslagen är förenliga med såväl subsidiaritets- som proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen kommer att presentera förslaget på Ekofinrådet den 27 januari 2017. Behandling av förslaget har påbörjats i rådsarbetsgruppen för skatter och ett första rådsarbetsgruppsmöte är planerat till den 26 januari 2017.

Mervärdesskattegap (VAT Gap) är skillnaden mellan den teoretiska mervärdesskatten, d.v.s. den mervärdesskatt som skulle ha betalats in om reglerna följdes, och den mervärdesskatt som faktiskt betalats in.

Karusellbedrägeri är en typ av mervärdesskattebedrägeri där samma vara kan säljas och köpas flera gånger mellan olika företag i syfte att undandra mervärdesskatt. Det förutsätter minst tre parter i två olika medlemsstater, varav minst en av parterna är ett företag med avsikt att genomföra bedrägerier. Detta företag gör ett unionsinternt förvärv utan avsikt att redovisa och betala mervärdesskatt. Företaget säljer sedan varorna vidare till ett annat bolag (köparen) inklusive mervärdesskatt. Köparen gör avdrag för ingående mervärdesskatt, den skatt som inte kommer att redovisas och betalas av företaget som genomfört bedrägeriet. Köparen säljer sedan vidare varan till bolaget i det andra landet som sålde varan från första början. Varan kan sedan säljas igen på samma sätt, därav namnet karusellbedrägeri.